

Aleks Birsa Jogan, 9. razred, Osnovna šola Antona Šibelja Stjenka Komen

Mentorica: Irena Rustja

OTROŠKO ALI OTROČJE?

Kaj je otroško in kaj otročje - vprašanje, kjer jasne meje ni in si lahko odgovor ustvari vsak sam. Prepričan sem, da niti dva odgovora ne bosta enaka. Nekomu se zdi, da je otročje vse, kar je za otroke, torej vse, kar je otroško, nekdo drug pa postavi nek mejnik – otroško je to, kar je za otroke, otročje pa tisto, kar za nekoga, zaradi njegove starosti ni več primerno, pa naj bo to knjiga, pesmi, obnašanje ali zgolj dejanje.

Prav tako sta si lahko mejo, torej subjektivno mnenje o tem, kaj je otroško in kaj otročje, postavila pesnika. Sam ne bi rekel, da sta pisala otročje, saj je bil njun namen predstaviti ciljni publiki, v tem primeru otrokom, svet, dogodke, jim torej odpreti oči, jim nekaj razložiti.

In ravno slednje je naredila Saša Vegri, pesnica, rojena l. 1934 v Beogradu. Otrokom razlaga in jih uči tudi o stvareh, ki jih drugi ne učijo – razloži jim tabu teme in jih prikaže na način, ki se otroku zdi zanimiv, privlačen, tako mu je bližje tudi tema in spozna, da to sploh ni tak tabu. Ne predstavlja pa le takih tem, temveč tudi vsakdanje, le na način, ki je otroku blizu in ga lažje razume, kajti ravno to je ključ do uspeha in le to je pravi način.

Pesnica pravi, da otroški pogled na svet vzburi njeno radovednost in v pesmih se te radovednosti dotakne, se vanjo poglubi in to zapiše na papir. Njene pesmi, kot že omenjeno, niso kar neke pesmi brez smisla, ampak so pesmi, ki otroku nekaj povedo in to je dobro, da otrok nekaj dobi od tega, ne pa, da samo bere. Sam menim, da je pesnici, vsaj v zbirki *Naročje kamenčkov*, to dobro uspelo, saj se res dotakne mnogo različnih tem in področij – ljubezen, razočaranje, osamljenost so le nekatere izmed njih.

Zelo podobno je pri Niku Grafenauerju, slovenskem pesniku, ki je napisal že mnogo pesniških zbirk, mnogo med njimi tudi za otroke. Tudi zanj ne moremo reči, da piše otročje, temveč ravno obratno, vsaj v zbirki *Skrivnosti*. Tu piše pesmi, ki govorijo o nekih abstraktnih temah, temah, ki jih ne moremo videti v fizični obliki, zato bi rekel, ne le da piše otroško, temveč bi šel še stopnico višje, rekel bi, da piše za nekoliko starejše, bolj zrele otroke, morda celo za mladino, saj se, kot že rečeno, v njegovih pesmih skrivajo težje teme. Je pa res, da te teme, ki bi jih mogoče lahko pripisali bolj odrasli književnosti in poeziji, spretno zapiše na lahkotnejši, pa recimo temu otroški način.

Pesnik tudi sam pravi, da to počne, ampak ne zato, ker bi to želel, temveč, ker ga k temu povleče njegov duh, njegova otroškost, ki pa mu je ne manjka. Ta njegova otroškost pa ni to, kar bi jemali kot manjvredno, saj omogoča, da vidimo svet skozi otroške oči, kar pa je bistveno drugače kot skozi oči odraslih.

Lahko bi pa tudi rekli, to velja za obe zbirki, da nekako presegajo meje otroškega sveta, da je v njiju nekaj več, nekaj, kar mogoče otrokom ni tako oz. takoj jasno, torej za njih nerazumljivo oziroma je njihovo razumevanje tega nekoliko drugačno, a zato še ne napačno.

Če najprej omenim zbirko *Naročje kamenčkov*, bi rekel, da nekatere pesmi res presegajo otrokovo razumevanje, ker tega enostavno še ni doživel in občutil, torej si tega niti ne predstavlja, in ne ve, kako je to videti. Tule ciljам predvsem na pesmi o ljubezni in materinstvu ter ostalih rečeh iz sveta odraslih. Otrok ljubezni, vsaj tiste prave in pristne, še ni občutil, še manj materinstva. Iz tega lahko sklepamo, da to presega otrokov razum in zmožnost, da bi si vse to sploh predstavljal, zato najbrž teh pesmi niti ne prebere z zanimanjem, rekoč: »Kaj sploh je to, tega ne razumem.«

Zelo podobno je spet pri Grafenauerju, ki obravnava nekatere otroku nerazumljive teme, kot je ljubezen in vse njene sladkosti – poljubi, užitki pri tem, pesmi o skrivnostih, času in večnosti, torej smrti, ki se pojavi v marsikateri izmed njegovih pesmi – mogoče je vzrok ta, da je že zelo zgodaj izgubil oba starša. To je za otroke nepredstavljiva tema, kajti tega si enostavno ne morejo predstavljati – kaj se potem zgodi s človekom? To vprašanje se poraja še nekaterim ljudem, ali je potem še kaj – ali je to konec? Če se to sprašujejo odrasli, kako naj potem to razumejo otroci? Zelo težko, torej ta poezija presega meje otroških zmožnosti, tega, do kam seže otrokov razum, ki ga v poznejših letih seveda nadgradi.

In prav to nerazumevanje določenih pesmi bralca sili v razmišljanje in razglabljanje o poeziji, torej o tem, kaj hoče pesnik povedati in kaj lahko potegnemo in izvemo novega iz te pesmi.

In to je čar poezije, razmišljanje in razpravljanje o dani temi, kajti eno pesem lahko razumemo na veliko različnih načinov, iz nje pa vedno potegnemo različne, a zato še vedno pravilne ugotovitve, ki pa si jih spet vsakdo razlaga po svoje, na svoj način in ravno to tudi mene pritegne k branju poezije. Kar pa se izbire poezije tiče, sem dokaj kritičen in strog, saj imam rad poezijo, ki bralcu nekaj pove, četudi se moraš do tega prikopati sam in to na način, da razmišljaš in ugotavljaš in na koncu prideš do zaključka, in menim, da je to najlepši del branja poezije, da nekaj izveš, nadgradiš svoje znanje, svoje razmišljanje razsvetliš in osvetliš z različnih zornih kotov ter se tako dopolnjuješ in izpopolnjuješ za nove izzive poezije.

Ker sta obe prebrani pesniški zbirki zelo kakovostni in vsebinsko bogati, se zelo težko odločim, katera je boljša oziroma, katera mi je bolj všeč. Ampak če se že moram opredeliti in se odločiti, bom rekel takole: Bolj mi je bila všeč zbirka Nika Grafenauerja, saj predstavlja različne »skrivnosti« in išče razlago za njih – išče razloge, zakaj in kako na koncu pridemo do nekakšne ugotovitve, da bolj ko iščeš in raziskuješ skrivnost, bolj je skrivnostna in odpira se ti vedno več vprašanj in ko najdeš odgovor na to vprašanje, se spet pojavi tisti večni zakaj.

Všeč mi je tudi bogat pesniški jezik Grafenauerja in njegovo razmišljanje, ki je, v nekaterih točkah, sorodno mojemu. Sorodnost in nesorodnost razmišljanja je pri poeziji tisto, zaradi česar jo je vredno brati, saj tako spoznaš vedno nove in nove poglede na svet in razmišljanje drugih, spoznaš mnenja in jih vrednotiš, torej kritično razmišljaš. Zato menim, da je poezijo vredno brati, saj so ravno različna mnenja v današnjem svetu zelo pomembna in s poezijo slednja dobro spoznamo.

O otroškosti in otročjosti smo se torej spraševali in ugotovili, da pesnika pišeta otroško, ampak prav nič otročje in tako menita tudi sama, saj jima otroška poezija nudi prav poseben pogled na svet otrok in njihovo videnje sveta. Taka videnja so bistvo in srce poezije, vsak si razlaga poezijo po svoje, vsak si drugače predstavlja napisano. In kot je o tem zapisal Igor Saksida v spremni besedi k zbirki Naročje kamenčkov: »Bralec, vse to je zate.«